

Allt om barn

- en handbok för föräldrar och lärare

Redaktion;
Professor Med. dr Sture Siwe
Rektor Fil. dr Folke Borg
Lund 1945

XI. DEN PSYKISKA UTVECKLINGEN EFTER SPÄDBARNSÅLDERN

Av Skolöverläkare Erik Gedda

.....Utdrag

Om spädbarnsåret mest präglas av kroppsliga tillväxten och dess vård genom tillgodoseendet av barnets rent kroppsliga behov, så förhåller sig kolt lekåldern, som sedan följer, på ett helt annat sätt. Barnet tillväxer givetvis alltjämt även efter de första tolv levnadsåren, men då sker detta i det relativt långsammare tempo. Den psykiska utvecklingen blir däremot så mycket mera i ögonenfallande. Under denna period utvecklas barnet till en personlighet, en psykisk individ, med egenskaper, som i det väsentliga bli bestående med för livet. Detta har man icke alltid haft klart för sig. Det är de senaste årtiondenas vetenskapliga upptäckt. Innan den vunnit tillämpning i praktiken, har många år förrunnit, och det är delvis därför, som man alltjämt med en viss sanning kan tala om åldern mellan spädbarnsåret och skolåldern som en försummad ålder. Klarsynta föräldrar och fostrare ha nog emellertid alltid instinktivt förstått detta. Förvandlingen från spädbarn till kolt- och lek barn är i många avseenden så påfallande.

Vilket enormt framsteg innebär det icke t.ex., när det lilla barnet lärt sig att tulta omkring på egen hand, vilket normalt sker någon gång omkring första årsskiftet. Förut har det varit hänvisat till att undersöka sig själv och föremålen i sin närmaste omgivning. Och var viss om, att även dessa begränsade möjligheter ha utnyttjats. Barnets från början mycket osäkra och famlande rörelser, vanligen bestående i symmetriska armrörelser, därvid händerna än närmas till varandra, än föras isär, bli så småningom alltmera målmedvetna, och den ena handen börjar dominera vid omkring 1-årsåldern. Barnet

griper efter och fasthåller samt undersöker de omgivande föremålen yta, så ock sin egen kropp. Minns alltså, oroliga föräldrar, att detta undersökande av den egna kroppens egendomligheter för barnet är något helt normalt och naturbundet och icke bör hindras.

Först när barnet i koltåldern fått för mågan av självständig ställförflyttning, är förutsättningen emellertid given för att barnet skall kunna orientera sig i rummet och komma i givande kontakt med andra människor än modern. Det är också med tydlig upptäckarglädje, som den lille ger sig i kast med det stora äventyret att upptäcka världen. Icke en vaken sekund får försittas. Oavlåtligt verksamt är barnet i en ständig, till synes planlös rörelse, som dock i naturens mening är mycket ändamålsenlig. Men givetvis är arten av rörelsen präglad av att det här gäller ett småbarn. Bundenheten till modern eller sköterskan är ännu mycket tydlig. Barnet rör sig mest i små kurvor omkring modern, liksom alltjämt fäst vid henne med en osynlig sträng. I denna rörelseform skiljer sig småbarnet bestämt ifrån skolbarnet, som präglas av djärvare och mera raklinjiga samt på avlägsnare mål inställda ut flykter. Av det sagda kan man lära, att det friska småbarnet utmärkes av en ständig rörelselek, som om den än för den vuxna omgivningen kan vara rätt så tålmodigt provande, dock har sin givna uppgift i naturens egen uppfostringsplan och därför ej får störas alltför mycket av hinder i form av förbud eller bristande utrymme.

.....